

TELEGRAFUL ROMAN.

ăpare Marțea, Joi și Sâmbăta

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei arhidieceșane Sibiu strada Măcelarilor 45

Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 45.
Epistolele nefrancate se refuză — Articuli nepublicați nu se înapoiază

INSERTIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr., rëndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Iubire de neam ori — demagogie?!

I.

Ceea-ce în statele naționale, în aceste ferice țări, unde iubirea țării strămoșești este identică cu iubirea de naționalitate, se chiamă patriotism; noi — siliți de fatale giurstări — am învâțat a numi altcum precocorect: iubire de neam.

Cu alte cuvinte: Când D-șeu ar afurisi politica și granițele ei, și ar face ca fie-care țară, precum după drept și dreptate, așa și în realitate, să fie a aceluia, ce o locuiesce și o cultivă; atunci deschilinirea între conceptul patriotism și conceptul iubire de neam ar fi aprópe nulă.

Iubirea de neam însă este numai una. Ea consistă din totalitatea stăruințelor unui individ, câte se îndreptă spre binele comun al poporului, din care face parte.

Acăsta iubire nu pôte fi monopolul cuiva, cu atât mai puțin privilegiul unei clice, sau chiar al unui partid, ci este absoluta proprietate a fie-căruia ce o nutrește.

Usufructul stăruințelor individuale cinstite, purcese din iubirea de neam, îl are poporul, adevăratul stăpân și tată al indiviților născuți dintr'insul, singurul proprietariu al nisuițelor tuturor filor sei.

Numai identitatea căilor și mijloacelor alese de mai mulți indiviți spre manifestarea iubirei lor de neam cu mai multă tărie, duce la formarea de grupuri și partide.

Grupurile și partidele au deci óre-care drept disciplinar asupra membrilor sei declarați, până când aceștia țin a fi numerați aci, a beneficia de eventualele avantagii rezultând din asocierea lor; nici odată însă nu au dreptul, a disciplina indiviți, ce nu țin a fi numerați între membrii grupului — partidului; nici odată nu au dreptul a se năpusti asupra nemembrilor, până când aceștia — deși pe alte căi — își manifestă iubirea lor de neam în mod cinstit.

Acăsta este baza morală a lucrului, fără de care nici o acțiune nu isbutese.

Numai un for există, care disciplinează cu drept desevărsit și firesc, căruia tăcând i se supune totă suflarea: forul opiniei publice nefalsificate, ne-forțate, nesurghiunite.

Acăsta opinie publică însă este și unica, care în aprețierile sale uséză de unicul criteriu infalibil și moral, acela al faptelor și al adevărului; — nu precum grupurile — influințate de propriul punct de vedere al lucrurilor. De aceea ori-care grup, ce arogându-și și monopolul opiniei publice, o falsifică și o șurghiunesce, comite o imoralitate, care în contul binelui obșteșc totdeuna amar se isbândește.

Caci un lucru se se scie: Nu iubirea de neam, ca principiu, ci totdeuna persónele, individualitățile de acțiune, puse pe cumpăna moralității; — apoi veritabilitatea și sinceritatea căilor și mijloacelor de acțiune — împedecă pe un individ cinstit, de a se alătura la cutare grup sau partid.

De aceea, — pe când în ochii unui grup abusiv este nepatriot ori-

cine nu se închină lui; — opinia publică la tóte popórele cu pretențiuni culturale declară de atari numai pe acei indiviți, în stăruințele cărora a constatat faptice lipsa iubirei de neam. Ba mai mult!

Patriotismul fiind o înaltă virtute — timbrul ei fiind abregațiunea, totală desinteresare pentru eul individual: — opinia publică nu cunoșce virtuți interesate, virtuți isvorite din alt motor, decât cel mult din acela al unei nobile ambițiuni; înaintea ei deci ori-care altă pretinsă virtute nu este veritabilă.

Drept-aceea nepatrioți la tóte popórele conscii se chiamă nu atât acei ce față cu bunurile ideale ale națiunii persistă într'o pécătóșă pasivitate, cât mai mult aceia ce sub firma iubirei de neam, dar în detrimentul acestui neam, vénéză interesele lor personale.

Infamia trădării de neam nu consistă atât în pasivitate, cât mai mult într'o perversă activitate sub firma iubirei de neam — și timbrul ei este șarlataneria.

Acum se ne dăm puțin samă, cum stăm noi în acest respect sub lupa enumeratelor principii morale?!

Magiaro-jidani monopoliséză iubirea de patrie pesama lor — și pe noi ne dóre, — la noi o samă de ómeni de o valóre întrinsecă forțe problematică monopoliséză — aceeași virtute numai pentru sine — și pe noi se nu ne dóre?!

Magiaro-jidani nostri sunt manténa patriotismului, pe care'l revindecă numai pentru ei, făcând cel mai urit abus de acest sublim sentiment, și caută treșórele; — la noi o samă de ómeni abuséză de iubirea de neam, care ar fi eschisiva lor proprietate, demagogiséză poporul și amărăsc șilnic simțemintele curate ale multor români cinstiți tot numai, ca se-și facă treșórele.

Magiaro-jidani acoper sub manténa patriotismului un terorism, ne mai pomenit: ai nostri acoper sub monopolul iubirei de neam un terorism mult mai prost, căci mai nemotivat, mai ridicol, mai slăbăng

Insulte, ce acesti poltroni le adreséză șilnic și acum deja de prea mulți ani tuturor bărbaților nostri de valóre nu dovedesc alta, decât, că ei și au clădit casa pe nē-ipur scan dalului și al senzației, contând la credulitatea masselor și mai ales la onorabilitatea ómenilor de adevărată valóre, cari nu se pot dimitte până în cloaca (noroiul) acestor poltroni.

Sciut este, că nimeni nu contéză la onorabilitatea altora, ca un mișel poltron.

Dar a face în acest chip politică națională în fața lumii este și da ună mare și lucru urit!...

N. Manegetiu

Sfințirea bisericeii din Dobolii-inferiori.

Departe, într'un colț estrem al provinciei nóstre metropolitane și anume în Sécuime, se află mai multe comune bisericesci, ale căror locuitori nu mai vorbesc limba strămoșeșcă, ci au schimbat'o pe acăsta cu limba șecuilor vecini ori conlocuitori. Numai

numele lor, curat române și ici colea câte un om mai bătrân, mărturisesc originea lor română.

Una dintre aceste comune este și Dobolii-inferiori, care sub conducerea actualului harnic paroch, Puia, face în tóte privințele îmbucurátóre progrese. Nou zidita biserică este o grăitóre dovadă a acestei aserțiuni. Abia sunt ani, de când parochul Puia și-a ocupat dificilul seu oficiu în unul din cele mai espuse locuri și mulțamită răbdării sale de fer, cu care a învins pedeci adese ori fórté considerabile, ași a ajuns a-și vedé realizată o parte a programului seu de lucru.

Din colecte întreprinse în tóte părțile și din contribuțiunea parochienilor Dobolii inf. și-a ridicat o biserică, care ar puté servi de fală și multor altor comune mai bine situate. Prețul bisericeii întrece suma de 10 mii fl. Singur dl Dumitru Perșoniu și soția din Săcele au contribuit cu o a treia parte. Biserica mulțamitóre le-a și admis portretele în locul ce de obicei se rezervă pe sama patronilor.

Terminată acăsta biserică, care e singurul ciment, ce mai légă pe Dobolii de trupul neamului românesc, era o imperióșă trebuință, ca sfințirea ei să se sēvėșiască cu pompă mai mare și din partea însuși capului bisericeii ortodoxe din Transilvania. Escelenția Sa D-l arhiepiscop și metropolit, Miron Romanul, a și urmat cu plăcere invitării din partea Dobolienilor și a protopresbiterului concernent Coltofeanu. Sâmbătă a plecat cu trenul de dimineață spre Sécuime, însoțit de Ilustritatea Sa dl Dr. Ilarion Pușcariu, de Prea onorații d-ni Mateiu Voileanu protopresbiter, Dr. Remus Roșca, protodiacon și director seminarial, de secretariul consistorial Dr. Elie Cristea și de alte persóne din centru Timpul admirabil de frumos a ușurat mult lungă și obositóre călătorie.

În decursul călătoriei Escelenția Sa dl arhiepiscop și metropolit a fost în mai multe locuri obiectul unor călduróse ovațiuni din partea clerului, a învėtătorimeii și a poporului credincios. O deosebit de bună impresiune a făcut mai ales poporul și fetele din Hașfalēu, cari în sėrbătóresci vestminte s'au prezentat în număr considerabil în frunte cu parochul Doctor. Fetele au aruncat în entusiaste strigăte de „sē trăsescă” flori pe cupeul, în care se afla arhierul bisericeii lor și au pre-dat atât Escelenției Sale, cât și persónelor din suită, frumóse buchete de flori naturale.

La gara din Brașov a sosit trenul la órele 2 post meridiane. Gara era indesuită de publicul, care a venit spre întimpinarea Escelenției Sale metropolitului, mai ales era bine reprezentată preoțimea din jurul Brașovului. Bătrânul protopresbiter al tractului Brașovului, Preonoratul domn Ioan Patric, a binevenat pe Escelenția Sa în cuvinte pline de entusiasm tineresc, invitându-l, ca să distingă cu înalta-i visită și locul residenției sale protopresbiterale: Brașovul.

Escelenția Sa mulțamind pentru fișca manifestațiune a dragostei celor prezenți și accentuând importanța unor lucruri neamánabile, cari reclamă grab-

nica sa reintórcere la Sibiu, a promis părintelui protopresbiter, că cu altă ocașiune va cerceta cu plăcere și Brașovul. Publicul erupse în frenetice aplause la adresa Escelenției Sale, ér religióșele brașovene rivalisau întru a săruta înaltului preot mánile ori a-i atinge hainele.

Dela Brașov s'a continuat călătorie imediat mai departe spre Treiscaune cu trăsura. Baronul Szentkerezti, ginerele decedatului general Florescu, a avut bunăvoința a pune la dispoziția Escel. Sale elegantu-i ecui-paj cu 4 epe negre sprintene, ca și nisce caprióre. Preoțimea și mai mulți onorații din Brașov s'au atașat în un lung convoiu de trăsuri, care a ajuns în scurt timp în marea comună delângă Brașov, Herman. Intreg poporul român aștepta pe arhierul seu în capul satului sub pórtă de triumf frumos împodobită. Preotul Alecsandru Dogariu, îmbrăcat în ornate bisericesci, ofere Es. Sale crucea, s. Evangelia, spre sărutare, și-l felicita în cuvinte mai lungi, șicând, că prezența Escelenției Sale, supremului cap al bisericeii ortodoxe, servesce mai ales în aceste timpuri de grele încercări nu numai spre mângăiere în multele necasuri ale vieții, ci mai ales îi încurajază și-i întăresce voința întru a ținea la biserică și némul seu, la dėtinele și moravurile vechi religióșe. Escelenția Sa mulțamind pentru festiva primire și întimpinare continuă calea între sunetul clopotelor dela biserici. Poporul striga însuflețit „Sē trăsescă”, ér arhierul împartășia tuturor archipastórescă-i binecuvântare, pe care credincioșii o primiau închinându-se plini de evlavie și respect.

Revista politică.

În ședința de Luni a camerei unguresci și-a desvoltat mai întâi ministrul de finanțe, Lukács, espoșeul seu la proiectul de buget pentru anul 1896. El constată de o parte în venituri un prisos de aprópe 35 de milioane, ér de altă parte afirmă cu părere de rēn, că căile ferate ale statului sē reentéză atât de puțin, în cât pentru acoperirea cheltuelilor avute cu ele va fi necesară o operațiune de credit. Ministrul a dovedit opinia sa un fapt, care provocă mare interes la deputați.

După aceea s'au adus în desbateri cele două proiecte de legi politice-bisericesci, mai întâi legea despre liberul exercițiu al religiunii. Contra acestui proiect a vorbit numai deputatul Vajay, care a atins cu acăsta ocașiune și purtarea prim-ministrului Bánffy față cu Agliardi. Din cauză, că a fost prea aspru în unele espresiuni, i s'a detras cuvântul. Apoi sē referă și asupra proiectului de lege despre religiunea israelită. La urma urmelor s'au primit amēndoué proiectele cu unanimitate în întregul lor, nu cum au fost ciuntate de casa magnaților.

* * *

Mai multe foi aduc scirea, că Coloman Tisza ar fi declarat unprietini intimi, că cu ocașiunea noilor

alegeri pentru dietă să va retrage definitiv din viața politică.

De să va adevăra această scire, apoi un lucru e pozitiv, că nouă nu ne pare de loc rău de această „prea nobilă” intenție alui Tisza: *Romani memores esse solent.*

Din incidentul, că la alegerile comunale din Viena au triumfat antisemiții, după cum se scie, foia vaticanului „Osservatore Romano” numai încapă de bucurie. Ea vede în această victorie o speranță mare, că acum va sosi un alt timp mai favorabil și pentru papism. „In Viena, țice amintitul jurnal interesant, trebuie să se hotărăscă lumea într'un fel: Ori e cu papa, sau cu liberalismul, ori cu Roma sau cu mórtea. Papa va mântui acum, precum a mântuit odinioară Europa de barbarie, societatea omenescă de mórte”. — Unde dai, și unde crépă!

După cum am amintit în diarul nostru prezența generalului Dragomiroff și a ministrului de externe rusesc, a principelui Lobanoff, la manevrele generale din anul acesta ale armatei franceze, a scos din sărite pe multe foi franceze. Intru cât vor fi juste combinațiunile, ce se fac asupra unei alianțe dintre Franța și Rusia din acest incident, nu se poate țice acum. Atâta stă, că merită oarecare atențiune faptul, că de astă-dată Rusia a trimis la manevrele Francezilor pe cel mai eminent general al ei. Ce idei își va fi făcut Dragomiroff despre capabilitatea armatei din Franța, nu putem scî. Este însă un fapt foarte adevărat, că el este astăzi în colosul nordic cel mai escelent militar, din care cauză li și țice unii „Șuwaroff cel modern”. El încă n'a împlinit 60 de ani, e un moscovit încarnat, are o cultură europenă, o educațiune frumoasă și o profunditate științifică în cunoscutele necesare soldatului. Deja în războiul ruso-turc din 1877/78 numele lui se pomenia alături cu al lui Gurko, Scobeleff și Șuwaloff. În critica, ce-o face el despre manevre, e plin de spirit, rece și scurt în expresiuni. Țarul Alexandru III l'a numit comandant peste districtul militar al Kievului; 88,000 de omeni stau sub comanda lui în timp de pace. Planurile de exerciții și de parade nu le a făcut în Rusia nici un general cu atâta serioșitate, ca Dragomiroff. Ministrul de război al Rusiei și șeful statului major au într'ensul cea mai mare încredere. Cel d'intâi a dispus deja de acum trei ani, ca toate ordinele date de Dragomiroff, în cari critică el exercițiile trupelor și manevrele, să se publice neschimbate în foia cotidiană militară oficială a Rusiei „Invalidul rusesc”. Totă oficerimea muscălescă trebuie să le cetescă și să învețe din ele. Și în Franța, în Germania și în Austro-Ungaria să cetesce cu atențiune amintitul diar militar. Din toate acestea să vede, că Rusia, și-a trimis în Franța de astădată pe cel mai mult vestit general; poate că această impregiurare va fi contribuit, ca să viseze Francezii lucruri prea mari.

Să vorbesce, că regele Carol din Portugalia va face o vizită curților din Madrid și din Roma. Dacă se adevărește această scire, atunci ea nu este fără interes politic. Ar fi primul cas, de când a încetat Roma de a mai fi capitala lumescă a papei, că stă un monarch catolic la vorbă în Quirinal. Și regele Ludovic, tatăl actualului rege al Portugaliei, a făcut vizite cumnatului său, regelui Umberto. Inșă a brodit-o totdeauna așa, când acesta era în Monza și nu în Roma. Dacă regele Carol va fi oșpele Quirinalului, atunci el să espune, să nu fie primit în Vatican. Papa Leo XIII să ține de maxima lui Pius IX, că un principe catolic, care va face

vizită regelui Italiei în Roma, să nu pótă fi primit de papa. E cunoscut, că împăratul Francisc Iosif până acum n'a făcut vizită regelui Umberto în Roma, ca să nu ofenseze sentimentele papei. Alți suverani catolici, precum e regele Belgiei, Leopold, au trecut în călătoriile lor prin Italia, dar nu s'au oprit în Roma. De aceea am țis noi, că regele Carol al Portugaliei, va fi cel d'intâi monarch catolic, care va face vizită unchiului seu Umberto în Roma. — Bine ar fi să spargă el ghița odată!!

Din Constantinopol s'a răspândit scirea, că puterile vor renunța d'a merge mai departe cu pretensiunile lor în cauza reformelor din Armenia și că în curând se va ține o conferință în Paris. Această versiune nu prea merită creșmânt. Cu conferințele europene nu s'au prea făcut esperiențe atât de bune, ca să pótă esista speranța, că acum se va puté tranșa și cestiunea Armeniei pe calea unei conferințe. Afară de acesta, pórtă ar trebui să dea înainte de tóte, o declarație, că se va acomoda hotărîrilor unei conferințe, ceea-ce nu e probabil, după-cum stau lucrurile astăzi.

S'a vorbit și în diarul nostru despre versiunea, că cancelarul Germaniei, principele Hohenlohe, ar intenționa, să-și dea demisia din postul său. Atunci noi ne am exprimat părerea, că până acum nu sunt motive, cari să ne facă, să credem așa ceva. „Münchener Allgemeine Zeitung” publică acum o deslușire de interes în această cestiune: „Capul imperiului” — țice jurnalul din capitala Bavariei — nu s'ar gândi nici atunci să se despartă de principele Hohenlohe, când părerea sa actuală despre lucrurile din cestiune ar diferi și mai tare de opinia celui d'intâiu funcționar al statului, decât cum diferă acum. Căoi, dacă s'ar despărți de principele Hohenlohe, fie al 4-lea cancelar ori-cine ar fi, atunci ar face impresia póte mai mult în afară decât în launtru, că împăratul însuși nu-și prea face socotela și că situației din Germania li cam lipsesce stabilitatea, — cestiuni, cari ar atinge foarte nefavorabil vața națiunii germane. Presa germană póte să pună un pond cu totul altfel pe poziția unui cancelar, decât cum face câte odată în present, ca să se imputineze tare numărul acelor, cari cred, că funcțiunea cea d'intâiu a statului să dea numai pe câte o țic. — În chipul acesta să confirmă scirea, că în Germania nu póte fi vorba deocamdată de crisă în funcțiunea de cancelar.

Țarul Rusiei a dat „unicului său prieten, principelui Nicolae din Muntenegru, o nouă dovadă de înalta sa apreciere, numind pe fiul acestuia al doilea, pe prințul Mirko Nikolajevici, locotenent în al 15-lea regiment de vânători, al cărui șef e principele de Muntenegru.

Grațierea martirilor

și
Dr. Iosif Gall.

Traducem după „Pester Lloyd” următoarea declarație:

Eu consider, că e necesar, ca să publice anteistoric, ce mi-e cunoscut, în cauza grațierii celor condamnați în procesul Memorandumului, ca să și pótă câștiga ori și cine convingerea, că despre grațiere s'a discutat cu mult mai înainte, de ce a fost și numai vorbă despre visita dela Ischl a Regelui Carol. Deja în anul trecut, încă sub guvernul Wackerle am alevat eu înainte ministrului de justiție Szilágyi utilitatea politică a acestor dispoziții; ministrul Szilágyi, care în principiu nu se opunea, observă totuși că el nu crede, că a sosit timpul pentru grațiere. Eu am adus cestia pe tapet și ministrului-president Bánffy, îndată ce a ajuns la guvern. În luna lui Maiu din anul acesta, pe

când din incidentul pertractării proiectelor de legi politice-bisericesci să adunase întregul episcopat în Budapesta, s'a proiectat în înțelegere cu episcopii greco-orientali și greco-catolici o petiție către Maiestatea Sa în cauza grațierii. După ce a fost petiția scrisă, a fost încredințat arhiepiscopul Dr. Victor Mihályi cu înmanuarea ei. Dr. Victor Mihályi a vorbit asupra cestiunii și cu prim-ministrul Bánffy, care a declarat că domnul arhiepiscop, dacă află cu cale, póte să înmanuaze imediat petiția de grațiere, deore-ce guvernul deocamdată încă nu doresce să atingă cestiunea grațierii. Câte va săptămâni mai târziu, când arhiepiscopul Dr. Victor Mihályi a adus cestiunea încă odată în discuție cu prim-ministrul Bánffy, pe când el voia acum faptice să înmanuaze petiția de grațiere, a declarat șeful cabinetului, că guvernul unguresc nu e de părere să procedă în cause de grațiere pe baza unei petițiuni către Maiestatea Sa înaintate din altă parte, sau pe baza ori și cărei astfel de interveniri din altă parte, ci guvernul însuși va lua inițiativa, îndată ce el va considera, că a sosit timpul pentru acesta.

Acesta e faptul. Eu cred, că grațierea a avut o impresie favorabilă asupra cercurilor normative românești, că cu tóte acestea versiunea, că grațierea este de a se mulțami intervenirii unor factori cari stau departe de guvernul unguresc, trebuie tacsată după cele comunicate mai sus ca afirmațiune greșită.

Lukarecz, 24 Septembrie, 1895.

Iosif Gall.

Este limpede și lămurit, că pe când „Leiborgan” ul martirilor, cari zăceau în temniță, injura pe unii dintre episcopii nostri și pe Dr. Iosif Gall, pe atunci aceștia în nobleța inimei lor, care li caracterizează, să consultau între sine și întreprindeau pași pe la factorii competenți ai statului pentru grațierea condamnaților. Aici încă s'ar putea esplica proverbul: Fă bine și-ți așteptă rău!

Procese de presă.

Aflăm din isvor sigur, că în curând se vor pertracta la Cluș mai multe procese de presă, între cari două de natură privată, intentate de către protopopul N. Maneguiiu în contra „Foi Poporului” și în contra „Tribunei” pentru nisce corespondențe vătămătoare din toamna anului trecut.

Din incidentul acesta aflăm de bine a publica acum, spre informațiunea publicului nostru, rectificarea numelui domn protopop, trimisă redacțiunii noastre sub data 8 Octombrie 1894, pe care acesta, ce mai scii din ce cauză, nu a voit a o publica.

Intimpinarea este următoarea:

M.-Ogorheiu, 8 Octombrie 1894.

Mult stimat dle redactor!

„Fóia Poporului” din Sibiu în anul seu 38 a. c. mă insultă pe cunoscutul calapod al acelor fanfaroni și mă face, țicând cum țice ei, „trădătoriu de neam”.

Luând ansă din o corespondență aprópe nevinovată a unui biet notorie nătărău, schiopii „proprietari și editori” — pe punga altora — dela acea foie, îmi adresază dela ei o sumă de infamii. Vorba românului: „Rânced lângă muced”.

Din poziția mea și fiind eu după faptele mele, nu după gura nespălată a demagogilor teroriști și speculanți, cunoscut, sum ispitit a nu le răspunde de loc, sau apoi a le răspunde cu un românesc: Trădătoriu de neam a fost moșu-to și tu cucuveică miserabilă!

Să scie, că acei sansculoși, speculanți la credulitatea, nematuritatea și lipsa de proprie judecată a masselor, în asemenea casuri așteptă, stând pe pedestalul propriei lor fabricațiuni de așa țisă: opinie publică, — ca omul să se demită la rectificări înainte a forului propriei îngânfării.

Nu le voi face această nemeritată onóre, oi — sub risicul de a fi și mai

mult timbrat de trădătoriu — am luat măsurile trebuincioșe, ca pentru insultele și calumniile lor, jupânii să răspundă înainte judecătorei de presă.

Aici am în vedere numai publicul, pe care nu voesc a-l lăsa nici un minut în nedumerire, dacă preste tot mai póte fi vorba de o atare nedumerire, când pe de o parte personalitatea mea după fapte și pe de alta obicinuitele infame scornituri ale fabricanților de „moderați” și „trădători” față de toți câți nu se închină lor, sunt cunoscute.

Declar deci, că din acea corespondență nici un cuvânt nu este adevărat, ba nu e adevărat nici barem aceea, că corespondența ar fi scrisă de „un poienariu”; cu atât mai puțin aceea, că ar fi scrisă de un martor, care ar scî, ce s'a întemplat, și prin urmare ce vorbesce.

Drept-ce insultele redacțiunii dela „Fóia Poporului”, încopciate de acea corespondență a unui hăbăuc răutăcios, sunt cu atât mai infame.

Spre dovedirea acestora alăturez sub ./ în original 2-ue epistole ale unui martor ocular, carele, mirat și indignat peste măsură de atâta obrăznicie, mă înștiințază despre infama publicațiune, bine sciind, că eu nu țin „Fóia Poporului”.

Din cuprinsul lor, precum și din declarațiunea, ce promit a o da proprio motu toți cei-ce au fost de față la convenirea de sub întrebare, nimeni nu va rămânea nelămurit asupra unui lucru: Cât de infami pot fi unii din cei-ce pretind a reprezenta opinia publică la noi!..

Rog pe onorata redacțiune, a confirma autenticitatea originală a epistolelor *). Éta-le:

Poiana, 2 Octombrie, 1894.

I. C.!

Cu multă indignațiune sufletescă am cetit în „Fóia poporului” de eri Nr. 38 mărșava corespondență din Poiana, în care ești considerat ca un trădătoriu de nēm prin cuvinte de calumnie, ce fără de rușine Ți le ascrie a fi ridicat în contra dlor Dr. Ioan Rațiu și Dr. Lucaciu etc.

E vorba de convenirea ce am avut într'un cerc restrins la Cornișor, când ai binevoit a lua parte cu stim. soție, unde afară de DVóstră, eu și soția, au mai participat dna notărășia M. și M., ér mai târziu și dl comisar St. . .

Dacă'n'ăș fi fost martor ocular la tótă discuția încinsă asupra cestiunii române cu acea ocaziune, nu m'ar prinde mirarea. Dar când sciu că cu acea ocaziune ai descriș cu sânge rece, fără nici o părținire impresiune ce au făcut asupra privitorilor, atât înfățierea cât și modul de apărare al membrilor partidului național, la pertractarea Memorandumului; mă mir, cum de corespondentul cu multă obrăznicie Ți atribue cuvinte de calumnie exprimate în contra dlor Rațiu și Lucaciu și soții. La așa ceva nu m'ăș fi așteptat din partea celor ce au participat la acea convenire, chiar când ar fi fost așea așa, ceace fără rușine se publică.

Acum să vedem, cine ar putea fi inițiatorul corespondenței din cestiune? Dela frate meu A. sau soția, asemenea A. Ș. nu cred să fi eșit ceva vorbă. M. sau St., sunt cu mult mai de caracter decât să inițieze o astfel de mărșavă corespondență, asemenea dna notărășia.

Presupunerea mea este că M. a vorbit despre acea chestie cu B. și acesta a făcut corespondența de cestiune, precum și cealaltă tot din acest număr al „Foi poporului” intitulată „Români buni”.

În fine nu dubitez, că M. n'are cunoștință despre modul, cum s'a făurit numita corespondență și cred, că se va descoperi póte nu preste multă vreme.

Cu distinsă stimă

I. G.

A 2 a epistolă:

Poiana, 4 Octombrie 1894.

I. C.!

În legătură cu epistola trimisă alaltăeri Ți comunic, că consultându-mă despre odiósa corespondență din „Fóia Poporului” Nr. 38, cu cei-ce au participat la respectiva

*) Confirmăm autenticitatea lor. Red.

convenire, îmi spun că toți s'au consemnat, și au ramas ca opăriți de o astfel de infamie. Și cu toți s'au decis dimpreună cu mine, că să publice în aceeași zi s'au alta o declarațiune desmășitrică, făcând de rușine pre denunțantul obraznic.

Înainte însă de a face această ești rugat din partea tuturor a ne răspunde imediat, că consimți la acesta sau dăra voesci a-ți satisface pre altă cale?

Până acum denunțantul nu l'am putut descoperi, dar aceea ce se știe, e că corespondențele din Poiană în „Tribuna“ și „Fóia Poporului“ se fac din partea lui B. s'au la inițiativa lui însuși.

O astfel de pată aruncată asupra O. D-Tale și provenită din isvorul unuia dintre cei-ce au participat la cenvenirea din ce-măne, nu o putem suferi și nici nu pôte rămașnea nerăsbunată.

Așteptând comunicarea opiniei Onor. D-Tale în afacerea din cestiune, sunt cu distinsă stimă. I. G.

De aci, și anume din imprejurarea, că toți cei de față au fost conștentați de atâta infamie, rezultă lămurit nu numai, că din pretinșia corespondență a unui poienariu nici un cuvânt nu este adevărat, dar și aceea, că denunțantul nu a fost de față la convorbire, prin urmare nu știe ce vorbește, ba în fine și chiar aceea, că e denunțant un „un poienariu“ — las că nu ste un poienariu din popor, pre cum vrea să înșele publicul a crede, când dăce:

„Preotul nostru de odinioară s'a schimbat mult, ori că dăra nici odată n'a fost acela, ce noi l'am creșut“... Când în naivitatea sa prefăcută dăce: „Uite, dle Redactor...“

„Vedeți, fraților români“... „dar vorbele lui n'au avut nici un răsunet (între noi?)“... și când nătarăul corespondent ne întrebă: „Audiți-ai“... etc., pre când poienariu au multe alte necazuri, de cari se întrebă, însă durerile aceste nu le fac nici un sughiț; — dar el, acesta neghină blăstămată, nu este peste tot poienariu.

El este un biet smintit, care de vro deșe ani tot deșelășnea șermanul în Poiană, unde nu este țelină și se miră grozav, cum agrul nu se face țelină, ca să se lase a fi deșelășnit de el. Și tot de atâția ani petiționează șermanul prin astă largă țară, ba și prin Bucovina etc... după un postșor și se miră grozav, cum nimeni nu reflectă la minunatul seu creer. Tot el este, care în acelaș Nr. al „Fóiei Poporului“ comunică bazaconia dela o nuntă din Poiana, din carea cel ce cunoșce Poiana și pe poienari cât de colo vede nesărătura.

Un pretșor însă, care se folosese de atâtea minciuni deodată spre a îmbăta publicul seu, și de pe o atare basă debarcă în mod infam asupra omului, nu este decât o miserabilă cofăriță.

Dar acum — dovedit fiind, că cu ocașunea aceea nu m'am pronunțat asupra sfărșarilor politici din oficina „Fóiei Poporului“, simplu pentru că atunci nu fuse vorba de ei, ci avurăm ceva mai bun de lucru (o petrecere între nămuri de cele cum îmi plac mie); — să mi permită jupânii, decă tot pentru că nu-i las nici pe ei în nedumerire — mă pronunț aici, pentru ca să se știe cât de „bun Român“ sum eu:

Iubirea de nēm este numai una, aceea nu este un monopol, care — după credința sfărșarilor ar sta sub singura lor obladuire privilegiată.

Ea este proprietatea și se manifestă prin totalitatea stăruiștelor românilor cinstiți.

Deșelășnit de această totalitate stă o anumită oficina infectă, o clică destrăbălată.

Insulele de „trădători“, „oportuniști“ „moderați“ etc... sunt invențiuni ale acestei clică, pentru toți cei-ce în mod pronunțat stau afară de ea.

Onóre dar celor, ce după vėrtușile lor se cuvine onóre; Onóre indeosebi acelora, ce cu onestitate, devotamēt și abnegațiune desevėșită luptă în primele șiruri!

Fie care fericesce nația după voința și capabilitatea sa.

Sunt însă ómeni între cei-ce se gireză de conducătorii noștrii, ale căror fapte fug de oglinda moralei și moralității.

De aci însă urmădă: 1-dată că dacă și eu aș fi „vestit“, precum de mai multe ori dăce „Fóia Poporului“, că sum; apoi eu mulțamesc Domnului, că nu sum vestit pentru asemeni voiniciei, — altădată, că avēnd și eu dotorință fața de nēmum meu — nu pot năci ea, ca nēmum alții, satisfăce ciudatei poște a jupânilor dela „Fóia Poporului“, de a-i lăsa numai pe ei să grijescă de fericirea nēmumului și de a-mi „astupa gura“, — cum dăce ei, ei mi voin face, ca și până aici, dotorința după puterile mele. Amin.

N. Manegufiu.

Intrunirea preoșimei din protopresbiteratul Sibiiului.

O eră nouă se incepe pentru biserica noastră cu ziua de ađi. Mult a avut să suferă ea în trecut, indoit de grea este problema ei pentru viitor.

Proiectele de reforme politice-bisericesci devenite acum legi întră cu ziua de ađi, 19 Septembrie, în putere obligătore.

Ele ne ating în mod grav pe noi, lovesc în instituțiuni cardinale ale biserice și vatēmă adēnc sentimentele religioșe ale poporului. Proci minciનોși sub masca falsului liberalism încercă distrugerea legăturii dintre preot și popor, înștreinarea acestuia de aședămintele biserice și înlocuirea lor cu instituțiuni trecătore și tendențioșe. În această situațiune chemarea preotului e de tot agravată.

Cu indoită iubire și abnegațiune datori suntem a veghia, ca poporul să nu fie redus a depăși aședămintele biserice sale strămoșesci, cari în șile grele i-au fost singurul scut de apărare sigură a limbei și ființei sale romānesci. Ne vom supune legii introduse, dar în același timp nu vom ceda nimic din prelașionile și drepturile consacrate ale bisericei noastre.

Poporul va privi cu induișoare la biserica și aședămintele ei atât de greu atinse prin reformele de legi introduse, nu va nutri însă pe departe aceeași încredere fața de legea străină obiceiului, credinței și bisericei lui strămoșesci. De aceea la tótă ocașunea cere monialul și actul bisericesc prin dignitatea și solemnitatea îndeplinirii lui să formeze un contrast vedit fața de cel așprehendat și împrast de legea civilă.

Și actul cununiei este minunată ocașione de feliul acesta; aci mirii, după ce se vor fi prezentat fără nici un decor la subscrierea actului civil, vor păși cu atât mai șerbătoreșce înainte altarului; aci unirea eticā își primeșce importanța; aci șpira eticā și numai e degradată la o iscălitură reciprocă și întēmplătore de tóte șilele. Cam în acest cadru de idei și-a desvoltat dl protopresbiter tractual discursul de deșchidere în colegiul preoșimei întrunit pe ziua de ađi în biserica din Sibiu-cetate. Obiectul întrunirii a fost instrucțiunea esmăș din partea supremului organ administrativ, a Venerab. Consistoriu metropolitan, cu privire la procedura de urmat în aplicarea legilor politice bisericesci nou introduse.

La întrunire a participat întręga preoșime tractuală.

Discușionea s'a urmat mai mult asupra modului, în care preotul se-și apropie mai cu efect șfatul cătră credinșoi și atingerea lor cu orgașele streine.

Astfel sunt preparativele pentru încheerea actului civil de cășatorie avēnd acele a se inișia în totdeuna în

conșlegere cu preotul mai întâi la biserica; apoi botezul pruncilor din cășatorii micște, ca să se boteze în religiunea noastră ștrăbună — ér ca mēșuri de rigóre cătră cei, cari s'ar mulțami cu contractul civil de cășatorie și nu ar cere binecuvēntarea înaintea altarului, rămāne modalitatea sigură de a lipsi pe atari rētașii dela beneficierea drepturilor în biserica și considerarea pruncilor de ilegali din o atare familie.

După ce în mod de tot colegial și aprofundat ne-am luat lămuriri de-taiate asupra tuturor punctelor din instrucție, ne-am îndepărtat mulțamiș de idea fericită a dlui protopresbiter, că în ziua primă a erei fatale biserice și a statului preoșe tot preoșimea tractuală și-a făcut sēmă cu viitorul posomorit, ce i-s'a creat.

hg.

Noutăți.

Dela școla civilă de fete a Asociașionii. În 25 Septembrie a. c. n. s'au ținut la școla Asociașionii șesamenele șprimate, sub presiul Magnificenței Sale D-lui Emil de Trauschenfels, inspector regesc de școle în Sibiu.

Esamenul de pe clasa I civilă, l'au trecut cu succes elevele: Elena și Elisaveta Muntean, din Turnișor; Maria Dărăban din Feketető și Eugenia Meșianu din Zernesci.

Cas de mórte. Parochul din Ibānesci, Dimitrie Cornea, a rēșosat Luni în 18/30 Septembrie a. c. în etate de 89 de ani, șrvind la altarul Domnului 52 ani.

Fie-i șerina ușoră.

Una pentru alta. Între guvernul din Pesta și cel din Viena au fost pertractări pentru eșcutarea șului 44 din 1876, relativ la reciprocitate în practica medicilor. Ministrul de interne austriac pune acum pond pe aceea, ca să aibă cunoșcință pozitivă despre numărul acelor cetățeni ungari, sau croați și slavoni, cari și-au căpștat diploma de doctori în medicină la o universitate austriacă sau ungerescă și pe basa căreia practicează în țerile, cari se țin de imperiu. Autoritășile politice au fost provocate să facă un șncșpect al medicilor ungari, în care să se spună apriat comuna și comitatul de unde e medicul, datul, când și-a luat diploma, respective gradul de magistru sau diploma de chirurg, universitatea sau institutul, care i-a dat diplomi, unde ocupă respectivii medici funcțiuni și cât de sus li se urcă șalarul anual, în fine să se spună și comune, unde practicează de present. Acește șncșpecte au autoritășile politice, să le înainteze guvernului.

Glume de literē în istorie. Lucru curios: Mai țe bārbașii, cari au fost prim-miniștrii și șefi de cabinet apripe în același timp în Austro-Ungaria, au avut nume, cari s'au început și să încep cu același litere inișiale: Pe când era în Viena Auersperg, în Budapeșta era Andrassy, de-odată cu Taaffe a fost Tiskerle, cu conștele Badeni, care va urma în Austria, este baronul Bánffy. Curioșitatea conștă în aceea, ca să vedem, dacă șocul acesta de litere se va continua și în viitor.

Ultima călătorie a lui Napoleon pe mare. A apărut o carte sub acest titlu, scrisă de Fischer Urvin în Londra, care conșine albumurile a doi oficiari englezi, albumuri de un mare interes istoric. Admiratul Sir Tomas Assher comanda ca căpitan fregata „Undated“, care a condus pe Napoleon I după abđicerea lui la Elba, și Ion Glover a fost corabie „Northumberland“ a condus pe Corsicanul la St. Elena. În albumul lui Assher se conștată admirabilul farmec, care-l eșercita Napoleon în viața sa particulară asupra celor, ce-l încungiurau. El se interesă de tóte, vorbea cu cea mai mare sinceritate de tóte, despre eșpedișile șale militare, despre maresălii șei, despre

invasiunea proiectată în Anglia, despre caracterul poporului englez, despre planurile șale pentru crearea unei flote, care să domineze marea. Chiar și pe un știmp furtunos Napoleon nici odată nu manifesta nici o urmă de bólă de mare. Chiar dacă țeți cei din giurul lui suferiau de bólă, el era voinic. Despre generalul Blucher el și-a eșprimat admirașionea: „Dracul bētrān m'a atacat totdeuna cu aceeași furie. Când era bătut, după un moment ore-care ér era gata de bătut. Planul împēratului e desvoltat în Anglia e de mare interes și e desvoltat pe larg. Să pare, că Napoleon nu vrea nici decum, să se rașime pe mica lui flotă; el intenșiona cu o flotă mai mare să atragă corăbiile englezesce din țerul englez spre India de Vest, apoi să debarce în Kent și să ajungă direct în 3 zile la Londra, ca să dea creditului și comerșului Angliei lovitura de mórte.

În albumul lui Glover se repetășă unele lucruri, cari sunt și la Assher; generalul Bonaparte, cum se chema acum, se eșprima și cu mai puțină rezervă ca mai înainte, și cu deosebite vorbășia despre motivele, cari l'au făcut să se cășatorēșce cu Maria Luisa. Așemenea se gășesc propriile păreri ale lui Napoleon despre eșpedișia în Rusia și despre miseriile retragerii din Moscova. În ce priveșce omorșrea ducelui d'Enghien e remarcabil, că Napoleon se acusă pe sine. Una dintre șcrierile cele mai plăcute este întâlnirea împēratului căđut cu două fetișe englezoice în insula St. Elena; după câte-va șile erau țeți trei cei mai buni prieteni, să jucau de-a baba-órba, și cea mai mică, îndrășnea. Să-i dăce și „Bonoy“, un nume, sub care este el cunoscut și astăđi în Anglia.

Un mire de 81 de ani. Să șcrie din Viena cu datul de 25 Septembrie: Ieri s'a celebrat o cununie interesantă. Mire, care, bine se fiu înșele, nu era vėduv, ci pentru prima óra în viața sa a pășit la taina cășatoriei, n'are mai puțin, ca 81 de ani, mirēșa lui de 42 de primăveri. Mirele e lucrător într'o fabrică. El își împlinesce și astăđi șerviciul cu acurateșă, punctualitate și circumspecție, ca acum 50 de ani. De repetite ori i s'a đis, să se mai crușe și eventual să se retragă în pensie; șeful lui a voinț pentru șasul acesta din urmă, să-i urce chiar șalarul. El însă era fórte șimșitor, de aceea lumea l'a lășat în pace. Nici un om nu-și aduce aminte, să fi fost mirele din cestiune vre-odată bolnav și să se fi abătut numai odată într'o șurgură đi dela modul lui regulat de viață. Să șcula de diminetă și să culca de vreme. Un pahar cu lapte e tótă cina; prospiciășăz admirabil. Numai la ocașuni festive bea un pāharel de vin. Mersul lui e drept, apripe ca la un șoldat. A ținut totdeuna, să fie frumos îmbrăcat și curat, să aibă o locuință curată, și șchelta, care i-șia luat-o în cășatorie, o cunoșcea mirele mai de mult. Ce motive îl vor fi făcut, să se hotărășcă a se cășatori, nu se știe, pentru-că el nu vrea să le spună. Numele mirelui este: Wenzel Walasek. — Pe noi pe Romāni, chiar și pe cei din Sibiu, să ne ferēșcă D-șeu de Walahi-șeci!!

Cei mai avușii ómeni de pe lume. Din incidentul înrudirii familiei princiare Malborough cu Vanderbilt prin cășatorie, un american a școtoșit pe cei mai avușii ómeni din lume. El a înșemnat pe șese inși cari sunt următorii: Li-Hung-Ciang, vice-regele Chinei. Acesta are o avere de 1250 milióne fl. El e cel mai bogat om din lume. În locul al doilea vine Rockefeller cu 450 milióne fl., al treilea Croesul este principele de Westminster cu 250 milióne fl., al patrulea este tot cu atâtea milióne, North, al cincilea e Vanderbilt și al șaselea Woh-Qua tot cu câte 250 milióne fl. Acești șese ómeni la olaltă posed puținșica avere de 2700 milióne fl. și dacă ar voi ar putea plăti ceva din datoriștele statului ungeresc. Dintre acești șese împērașii de bani, numai doi are șefi, șeșlalți patru au agonisit averea ei inșiși. Au eredit: prințul de Westminster și Vanderbilt vice-regele Chinei Li-Hung-Ciang și a căștișgat averea și cu rafināria sa chinezescă, North din salitru, Rockefeller din ulei, Woh Qua s'a îmbogățit din cėiu.

Nr. 495.

[174] 2-3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor invetatoresci la scolele din comunele mai jos insemnate din protopresbiteratul Sighisoarei, se publica concurs in "Telegraful Roman" cu termen de 30 zile dela prima publicare.

1. Hasfalau, cu salariu anual de 300 fl. v. a. Si anume din casa bisericeii 100 fl. prin repartitiune 200 fl. v. a. pe langa cuartir si lemne.

2. Sarg, cu salariu anual de 300 fl. v. a. Si anume: folosirea unui

pament cu 100 fl., din casa bisericeii 50 fl., din viptuale 20 fl., prin repartitiune 100 fl. si lemne in pret de 30 fl. pe langa cuartir gratuit in edificiul scolei.

3. Hetur, cu salariu anual de 300 fl. v. a. Si anume: in bani 100 fl., folosirea de 5 jugere de pament cu 200 fl. v. a. pe langa cuartir si lemne trebuincioase de foc.

Dela concurenti se recere se fie pedagogi absolventi cu atestat de calificatiune.

Competentii au asi asterne suplicele lor instruite conform normelor

in vigore subsemnatului oficiu protopresbiterat pana la terminul sus indicat.

Oficiul protopresbiterat gr. or. al tractului Sighisoarei, in contelegere cu comitetele parohiale concernente.

Sighisoara, 4 Septembrie 1895.

Dimitrie Moldovan, protopresbiter.

Nr. 470/895. [172] 2-3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de invetator la scola gr.-or. din comuna Trimpoele,

tractul protopresbiterat gr.-or. al Abrudului, se escrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare in diarul "Telegr. Roman".

Emolumentele impreunate cu acest post sunt: salariu anual de 300 fl. v. a. platibil din repartitie si lemne de foc.

Doritorii de a ocupa acest post au a-si inainta pana la termenul sus indicat cererile instruite conform normelor din vigore la subsemnatul oficiu.

Abrud, 30 August 1895.

Oficiul protopresb. gr. or. al tract. Abrudului in contelegere cu comitetul parohial.

Petru Popovici, adm. protopresb.

Mersul trenurilor pe liniile orientale ale caii ferate de stat r. u. valabil din 1 Maiu 1895.

Table with multiple sections: Budapesta Predeal, Budapesta - Arad - Teius, Budapesta, gara de vest - Orsova - Verciorova, Cucerdea - Osoarhei - Reg. sas., Copşa-mică - Sibiu - Avrig - Făgăraş, Ghiriş - Turda, Sibiu - Cisnădie, Braşov - Zernesci, Simeria (Piski) - Hunedora, Braşov - Chezdi-Osoarhei, Murş-Ludoş - Bistriţa, Arad - Timişoara, Simeria (Piski) - Petroşeni - Lupeni, Sighişoară - Odorhei.

Nota: Orele insemnate in stanga statiunilor sunt a se ceti de sus in jos, cele insemnate in dreapta de jos in sus. Numerele cele grase insemna orele de noapte.